

АНАЛІЗ РИНКУ ДЕРЕВНИХ ПЛИТНИХ МАТЕРІАЛІВ

STATE WORLD AND NATIVE WOOD-BASED PANELS MARKETS

д.т.н. проф. **Пінчевська О.О.**, (Національний університет біоресурсів і природокористування України)

д.т.н. проф. **Грбар І.Г.**, (Житомирський національний агроекологічний університет)

Pinchevska O.O. (National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine)

Hrbar I.H. (Zhytomyr National Agroecological University)

Анотація

Приведено аналіз ринків деревних плитних матеріалів в регіонах Європейської Економічної Комісії ООН, висвітлені проблеми вітчизняного ринку

Summary

The analysis of wood-based panels markets in European Economic Commission OON regions are given, problems of native wood market are shown

В сучасних умовах розвитку дерев'яного домобудування каркасного типу відслідковується тенденція до збільшення обсягу споживання деревних плитних матеріалів – фанери та плит OSB. В той же час облаштування меблями вибудовано житла вимагає збільшення виробництва деревностружкових плит (ДСП) та деревноволокнистих плит середньої щільності (MDF).

Динаміка попиту листових плитних матеріалів в 2013-2014 рр в світі була неоднаковою. В Північній Америці спостерігалось зростання внаслідок збільшення попиту на нове житло, в Європі попит був незначним, а в СНД попит зростав високими темпами [1].

Виробництво фанери, як нейтрального з точки зору екології матеріалу сьогодні поступається плитам OSB внаслідок складності та недосконалої отримання вихідної продукції – лущеного шпону. В Європейському регіоні давно спостерігається скорочення питомої ваги

фанери в загальному обсязі споживання листових деревних матеріалів, яке сьогодні складає 7,9%. Загальне виробництво фанери зменшилося на 7,2%, причому обсяги випуску з хвойних порід збільшилися на 0,9%, а з листяних – зменшилися на 13,9%. Найбільшими виробниками фанери з листяних порід в Європі є Фінляндія, Латвія, Польща, Італія, з хвойних порід – Фінляндія, Австрія, Франція, Португалія, Чехія.

Щодо плит OSB, то в Європейському регіоні їх виробництво зросло на 9,9 % в 2013 році. Найбільшими виробниками є Німеччина, Румунія – по 1,3 млн м³/рік, найбільшими експортерами за минулий рік були Румунія, Німеччина, Чехія, Латвія. Основна частина плит OSB експортується в країни Близького Сходу та Африки. Споживання цих плит в минулому році зросло на 14,6 % завдяки збільшеному попиту будівельної галузі (54% проти 50% в 2013 р), а найбільшими споживачами були Німеччина, Румунія і Франція. Хоча кон'юнктура на ринку листових матеріалів європейського регіону після періоду стагнації поступово покращується, виробники стикаються з проблемою підвищення цін на смоли та енергію – рис.1.

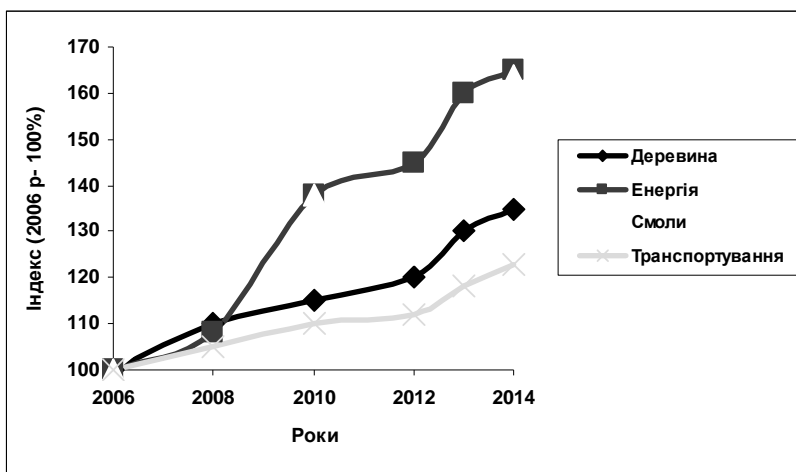

Рисунок 1. Індекси первинних витрат на виробництво деревних листових матеріалів в Європі

Популярність фанери, особливо в секторі ремонту житлових будівель, в Північній Америці не зменшується, не зважаючи на

зростаючий попит та відкриття нових заводів з виробництва OSB в Канаді та США – рис.2. Протягом 2013 р ціни на плити OSB впали вдвічі, а на фанеру – на 10 %.

Найбільш популярним деревним композиційним матеріалом в Росії є фанера, обсяг випуску якої не лише займає 90 % серед плит, що виготовляються, ще й збільшується з кожним роком. Основні виробники фанери зосереджені в Республіці Комі, Костромській та Вологодській областях. Серед країн СНД Росія є також найбільшим виробником плит OSB. В 2013 р. відкрито три потужні підприємства: ДОК «Калевала» (м. Петрозаводськ), заводи в Новгородській та Кіровській областях, що дозволило збільшити виробництво OSB на 24%.

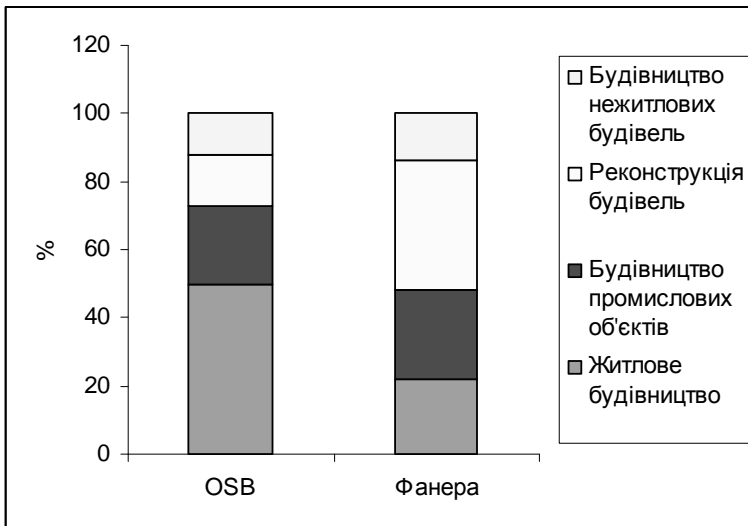

Рисунок 2. Попит на фанеру та OSB в основних сегментах Північноамериканського ринку

Обсяг виробництва фанери клеєної в Україні протягом останніх трьох років майже не змінювався і становив в середньому 179 тис.м³, причому значна частина з нього експортується. Найбільшим заводом є ТзОВ «Одек Україна» (Оржів, Рівненська обл.),

де в 2013 р. виготовлено 84 тис. м³ фанери. На другому місці – ТзОВ «Костопільський ФЗ» (Рівненська обл.) з обсягом виробництва за той самий період – 30 тис.м³ фанери. Всього в країні виготовляють фанеру та гнuto клеєні деталі сім заводів, серед яких, як досить потужні та стабільно працюючі слід відмітити ПАТ «Фанплит» (Київ) та ТзОВ «Солідвуд» (Корюківка, Чернігівська обл.). Плити OSB імпортують з Польщі, Чехії Румунії, Австрії («Еггер»), Словаччини («Бучина»). Дані про обсяги виготовлення вітчизняних плит OSB відсутні, хоча підприємство «Кроно» в Кам'янці Бузькій на Львівщині з 2011 року декларує про випуск плити OSB/3.

Динаміка виробництва стружкових плит ДСП в Європейському регіоні за минулий рік мала неоднозначну тенденцію, хоча в середньому обсяг збільшився на 1.3 %. У Німеччині, Словаччині та Італії обсяги виробництва зменшилися, а в Румунії, Польщі, Туреччині та Об'єднаному Королівстві – збільшилися на 0,6 %, що викликало швидким економічним підйомом та інвестиціями і розширенням виробничих потужностей. Відповідно збільшилося споживання плит MDF, питома вага обсягу виробництва яких складає 21,2 % і займає друге місце після стружкових плит. Найбільшими виробниками є Німеччина, Туреччина і Польща.

В Північноамериканському регіоні встановлені найбільш жорсткі норми виділення формальдегіду з плит ДСП – 0,09 % та MDF – 0,11 %. Попит на плитні матеріали з низьким обсягом виділення формальдегіду почав зростати, що спричинило збільшення кількості заводів з їх виготовлення. Сьогодні в США стружкові плити випускають 16 заводів, а плити MDF 13 заводів; в Канаді 6 і 5 заводів, відповідно.

Виробництво плит MDF в Росії зросло на 3,2 % (рис.3) в 2013 р., а стружкових знизилося на 2,5%. Майже половина підприємств з виробництва деревино волокнистих плит середньої щільності розташовано в центральній частині («Кроноспан» і «Кроностар»), 19 % – в Сибіру і 19% - у Волзькому регіоні. Крім внутрішнього споживання Росія експортує плити MDF в Узбекистан, який забирає 49% всієї продукції, а також у Францію, Латвію, Монголію і в Таджикистан. Ціни на ці плити в 2013 році виросли порівняно з попереднім роком на 60% .

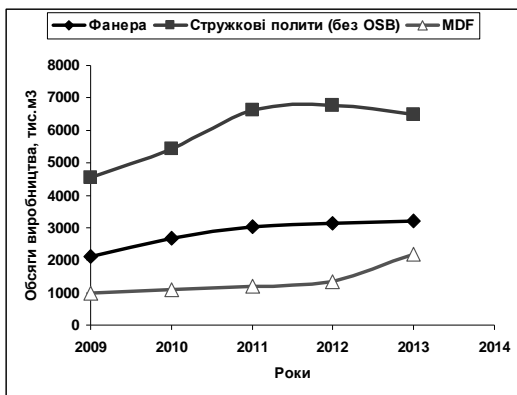

Рисунок 3. Динаміка виробництва деревних композиційних матеріалів в Росії

В Україні виробництво основного конструкційного матеріалу для меблів – деревностружкових плит має складну історію. Наростивши обсяги з 2003 по 2008 роки в 2,3 рази і досягнувши в 2008 році обсягу 1622 тис.м³. В 2009 році виробництво зменшилось на 20,1% зупинившись на рівні 1295 тис.м³/рік, і досі так і не досягнуло до кризових значень, не зважаючи на те, що додатково було введено в експлуатацію завод ДСП потужністю 200 тис.м³ плит за рік. До 2014 року деревностружкові плити виготовляли сім заводів. Сьогодні лідерами ринку є чотири заводи: ТзОВ «Кроно-Україна», ТзОВ «Свіспан Лімітед», ТзОВ «ЛК Інтерплит Надвірна» та ТзОВ «Кроноспан УА».

Особливе значення для розвитку меблевої галузі має створення виробництва ламінованих деревностружкових плит. Ще в 90-ті роки в Україні воно було практично відсутнє, що унеможливило розвиток конкурентоздатної меблевої промисловості. Сьогодні 75% всього обсягу виготовленої ДСП ламінується. В асортименті це плити 10 товщин і понад 50 видів кольорів, текстур та структур, що в повній мірі забезпечує потреби меблевого виробництва.

Проте, останнім часом спостерігається падіння виробництва плитних матеріалів. Так в 2012 році темп виробництва плит ДСП до попереднього року склав 98%, а в 2013 році –87% відповідно. Головним чинником цього є зменшення обсягів реалізації готової продукції її виробниками, що пов'язано з постійним зростанням цін на основні складові собівартості та неможливістю знизити ціну продукції через зростання собівартості виробництва – рис. 4.

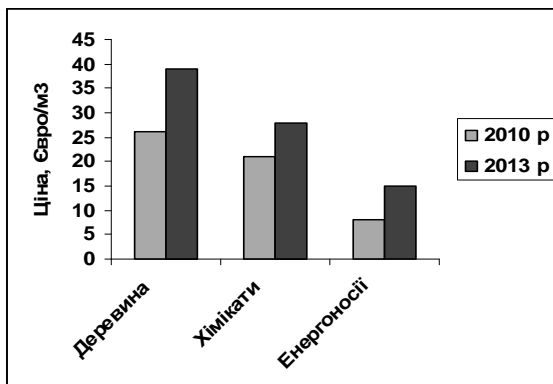

Рисунок 4. Динаміка зміни цін на складові у виробництві стружкових плит в Україні

Оскільки інвестиційний клімат в Україні поки досить низький, а ризики капіталовкладень в економіку великі, іноземні інвестиції в деревообробку спрямовані в Румунію, Білорусь та Росію. Так, в Румунії поряд з кордоном України побудовано новий завод ДСП компанії «Egger» (Австрія), інший потужний завод ДСП побудовано компанією «Кастамона», який знаходиться в безпосередній близькості від кордону України. Ці виробництва створюють серйозну конкуренцію українським виробникам ДСП [2]. Проте, прийнятий в квітні цього року законопроект про заборону експорту круглого лісу терміном на 10 років дає надію на розвиток вітчизняної меблевої промисловості, значну частину собівартості виробів якої складають стружкові плити.

Список літератури

1. Forest Products Annual Market Review, 2013-2014 www.unecce.org/fpamr2014.html
2. Сагаль С.Г. Анализ современного состояния мебельной и деревообрабатывающей промышленности Украины // С.З.Сагаль. – Оборудование и инструмент для профессионалов.– 2014. – №1(163). – С.44-45.